

Handläggare: Anna Mróz
Telefon: 08-508 28 182

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2013-03-12 p. 13

Stockholms Hamn AB:s redovisning av möjligheten att öka differentieringen av hamnavgifterna i Värtahamnen - Frihamnen

Remiss från mark- och miljödomstolen, mål nr M 2807-07

Förvaltningens förslag till beslut

1. Åberopa förvaltningens yttrande som svar på remissen.
2. Justera beslutet omedelbart.
3. Översända beslutet i 4 exemplar till mark- och miljödomstolen.

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Stockholms Hamn AB:s har ingett en prövotidsredovisning till mark- och miljödomstolen gällande möjligheten att öka differentieringen av hamnavgifterna i Värtahamnen - Frihamnen i syfte att uppnå lägsta möjliga bullernivå och utsläpp till luft. Nämnden har fått möjlighet att yttra sig över Hamnens utredning senast den 13 mars 2013.

Hamnen har i sitt svar till mark- och miljödomstolen angett att det finns svårigheter ur teknisk synvinkel att hitta ett enhetligt system för differentiering av avgifterna vad gäller möjligheten att uppnå lägsta möjliga bullernivå. Detta eftersom det finns många källor som ger upphov till buller så som exempelvis fartygens motorer och slagljud vid lastning och lossning.

Förvaltningen anser att Hamnens utredning vad gäller möjligheten att differentiera hamnavgifterna i syfte att uppnå en lägre bullernivå behöver kompletteras med följande uppgifter:

- En beskrivning av vilka modeller/system för differentiering av hamnavgifterna som utretts och vilka svårigheter och/eller möjligheter som identifierats i och med detta.
- En redogörelse för om en differentierad hamnavgift kan utformas som en tilläggsavgift för fartyg som genererar ljudnivåer som är högre än de bullervillkor som kommer fastställas för Värtahamnen - Frihamnen.
- Ett förtydligande om de utredningar och initiativ på nationell och internationell nivå som beskrivs i Hamnens utredning även omfattar bullerreducerande åtgärder.

Mot bakgrund av Hamnens återstående provotidsredovisning avseende bullernivåer m.m. föreslår miljöförvaltningen att Hamnen ges möjlighet att inkomma med de efterfrågade kompletteringarna i anslutning till den bullerutredning som ska inges till domstolen i juni 2013.

När det gäller möjligheten att öka differentieringen av hamnavgifterna i syfte att minska utsläppen till luft bedömer Hamnen att det inte är möjligt att öka differentieringen av avgifterna utöver den differentiering som Hamnen redan tillämpar samt kommande internationella överenskommelser och lagstiftning om skärpning av utsläpp från sjöfarten.

Miljöförvaltningen anser liksom Hamnen att ytterligare differentiering i syfte att minska fartygens utsläpp till luft inte är motiverad för närvarande.

Bakgrund

I deldom den 16 februari 2010 meddelade dåvarande miljödomstolen följande utredningsvillkor för hamnverksamheten i Värtahamnen - Frihamnen:

”Miljödomstolen uppskjuter frågan om meddelande av villkor beträffande differentiering av hamnavgifterna och föreskriver att sökanden skall utreda möjligheterna att öka differentieringen av hamnavgifterna i syfte att uppnå lägsta möjliga bullernivå och utsläpp till luft. Resultatet av utredningen och förslag till

villkor skall ges in till miljödomstolen inom sex månader från lagakraftgående dom.”

Tillståndet för hamnverksamhet i Värtahamnen - Frihamnen vann laga kraft den 14 juni 2012 och Stockholms Hamn AB (Hamnen) har nu ingett en redovisning till mark- och miljödomstolen i enlighet med det meddelade villkoret. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över resultatet av Hamnens utredning till mark- och miljödomstolen. Nämndens yttrande ska inges till domstolen senast den 13 mars 2013.

Hamnens utredning kan läsas i sin helhet i bilaga 1.

Förvaltningens synpunkter

Hamnens utredning - differentiering av hamnavgifterna med avseende på buller

Hamnen anger att det finns svårigheter ur teknisk synvinkel att hitta ett enhetligt system för differentiering av avgifterna vad gäller möjligheten att uppnå lägsta möjliga bullernivå. Detta eftersom det finns många källor som ger upphov till buller så som exempelvis fartygens motorer och slagljud vid lastning och lossning. Hamnen uppmärksammar i det sammanhanget även att de har ett särskilt utredningsvillkor avseende bullerfrågan och möjligheten att nå ner till Naturvårdsverkets riktlinjer för nyetablerad industri. Hamnen bedömer att bullernivåerna som diskuteras inom ramen för den utredningen (befintlig industri/nyetablerad industri) är så stränga att det inte finns något utrymme för ytterligare ljuddämpning.

Förvaltningens synpunkter på Hamnens utredning gällande en differentiering av hamnavgifterna med avseende på buller

Miljöförvaltningen saknar en närmare beskrivning i Hamnens utredning av de tekniska svårigheter som identifierats vad gäller möjligheten att tillämpa differentierade avgifter i syfte att uppnå lägsta möjliga bullernivå. För att det ska vara möjligt för mark- och miljödomstolen att ta ställning till om det är motiverat att införa differentierade avgifter anser förvaltningen att utredningen behöver kompletteras med en närmare beskrivning av vilka modeller/system för differentiering av hamnavgifterna som utretts och vilka svårigheter och/eller möjligheter som identifierats i och med detta.

Lastning och lossning av gods, trucktransporter, fordonspassager över ramper samt fartygens fläktar och hjälpmotorer är exempel på bullerkällor som bidrar till den totala ljudnivån i Värtahamnen - Frihamnen. Även om det förhåller sig så att det inte är praktiskt genomförbart att tillämpa ett system med differentierade avgifter som omfattar *samtliga* bullerkällor och *alla* slags ljud (ekvivalenta, maximala och lågfrekventa), bör det belysas om en differentierad avgift ändå skulle vara möjlig att tillämpa för *vissa* av bullerkällorna i Värtahamnen - Frihamnen. En sådan översikt skulle t.ex. vara användbar om det visar sig att Hamnen har begränsade möjligheter att minska den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostad till Naturvårdsverkets riktlinjer för nyetablerad industri, samt det lågfrekventa ljudet till Socialstyrelsens riktvärden för inomhusbuller, i enlighet med ett annat av Hamnens utredningsvillkor för Värtahamnen - Frihamnen.

En anledning till att Hamnens möjligheter att minska ljudnivåerna från hamnområdet är begränsade är att Hamnen är hänvisad till frivilliga överenskommelser med rederierna vad gäller bullerkällor ombord på fartygen. Bullerdämpning av fartygens fläktar och ramper samt elanslutning av fartyg vid kaj är exempel på åtgärder som kräver att rederierna är villiga att investera i sådana åtgärder. Eftersom dessa åtgärder kan vara kostsamma är det dock inte givet att rederierna självmant väljer att förse sina fartyg med de anordningar som krävs. Det är därför angeläget att se om hamnavgifterna skulle kunna utformas så att de utgör ett incitament för att fler fartyg skulle förse med t.ex. anordningar för elanslutning vid kaj och därigenom bidra både till en lägre ljudnivå och till att fartygens utsläpp till luft minskar.

Förvaltningen anser också att det bör förtydligas om de utredningar och initiativ på nationell och internationell nivå som Hamnen hänvisar till i sin utredning även omfattar bullerreducerande åtgärder.

Hamnens synpunkter gällande avgiftsdifferentiering

Hamnen anger att utgångspunkten för avgiftsdifferentiering är att den ska användas för att ge rabatt till den som sträcker sig längre än vad lag, författning eller tillstånd kräver.

Förvaltningens synpunkter gällande avgiftsdifferentiering

Förvaltningen delar i huvudsak Hamnens ståndpunkt men anser att det inte bör finnas något hinder för att utreda om differentieringen även skulle kunna utformas som en tilläggsavgift. Hamnen beskriver i sin utredning att de redan idag tar ut en tilläggsavgift för oljehaltigt länsvatten som fartygen lämnar ifrån sig till Hamnen

om vattenhalten är högre än 25 procent. Motsvarande tillämpning torde rimligen även kunna användas för fartyg som genererar ljudnivåer som är högre än de bullervillkor som kommer fastställas för Värtahamnen-Frihamnen. Eftersom Värtahamnen - Frihamnen är en allmän hamn där i princip alla fartyg har rätt att anlöpa i mån av plats så skulle en tilläggsavgift kunna vara ett incitament som kan bidra till att påskynda rederiernas översyn av fartygens bullerkällor.

Hamnens utredning gällande en differentiering av hamnavgifterna med avseende på utsläpp till luft

Vad gäller möjligheten att öka differentieringen av avgifterna i syfte att minska utsläppen till luft bedömer Hamnen att ytterligare ökad differentiering, utöver den som Hamnen redan tillämpar samt kommande internationella överenskommelser och lagstiftning om skärpning av utsläpp från sjöfarten, inte är möjlig. Däremot kommer strukturen av hamnavgifterna avseende miljödifferentering ses över av Hamnen för att möta de skärpta krav på utsläpp från sjöfarten som är i antågande.

Förvaltningens synpunkter på Hamnens utredning gällande en differentiering av hamnavgifterna med avseende på utsläpp till luft

Mot bakgrund av de kommande skärpta internationella lagkraven som kommer träda i kraft 2015 för utsläpp av svaveloxider och 2016 för kvävedioxider, samt det faktum att Hamnen redan idag tillämpar en differentiering av hamnavgifterna i syfte att minska fartygens utsläpp till luft, anser förvaltningen liksom Hamnen att ytterligare differentiering i detta avseende inte är motiverad för närvarande.

Förvaltningen ser också positivt på att Hamnen avser att se över strukturen för sin avgiftsdifferentering i samband med att de internationella lagkraven kommer att skärpas.

Hamnens slutsats gällande ett slutligt villkor

Hamnen anser att det inte finns behov av slutliga villkor i saken mot bakgrund av de skäl som Hamnen framfört i sin utredning.

Förvaltningens synpunkter gällande ett slutligt villkor

Miljöförvaltningen kan ännu inte ta ställning till om det finns skäl att fastställa ett slutligt villkor i saken mot bakgrund av de kompletteringar som förvaltningen efterfrågar vad gäller Hamnens utredning av möjligheten att differentiera hamnavgiften med avseende på buller.

Förvaltningen anser dock att det inte känns meningsfullt att utreda frågan om differentierade avgifter med avseende på buller innan Hamnen vet vilka bullervillkor man har att förhålla sig till. Det är också först då det går att ta ställning till om differentierade avgifter är det mest verkningsfulla verktyget för att få ner ljudnivåerna från hamnverksamheten. Eftersom de slutliga bullernivåerna som ska innehållas i Värtahamnen - Frihamnen ännu inte är fastställda torde det dessutom vara svårt för Hamnen att i nuläget formulera ett eventuellt slutligt villkor gällande differentierade hamnavgifter som avser buller.

Hamnens förslag till slutliga bullernivåer för hamnverksamheten ska redovisas till domstolen i juni 2013 (ett år från lagakraftvunnen dom). I samband med det ska Hamnen även redogöra för deras möjligheter att bl.a. teckna avtal med rederier i syfte att minska bullerremissionerna. När dessa förutsättningar klargjorts kommer det förhoppningsvis stå klart om det t.ex. återstår möjliga åtgärder som rederierna har rådighet över men som Hamnen och rederierna inte kunnat enas om. Därmed borde även förutsättningarna för ett system med differentierade avgifter bli lättare att beskriva och ta ställning till.

Mot bakgrund av den återstående provotidsredovisningen avseende bullernivåer m.m. föreslår miljöförvaltningen att Hamnen ges möjlighet att inkomma med de efterfrågade kompletteringarna i anslutning till den bullerutredning som ska inges till domstolen i juni 2013.

SLUT

Bilagor

Bilaga 1 Stockholms Hamn AB:s provotidsredovisning till mark- och miljödomstolen.